

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

Донбаська державна машинобудівна академія
Кафедра менеджменту

Затверджую:

Декан факультету
економіки і менеджменту

Є.В.Мироненко /Є.В.Мироненко/

29 » червня 2021 р.

Гарант освітньої програми:

Менеджмент

В.О.Шашко /В.О.Шашко/

« 29 » червня 2021 р.

Розглянуто і схвалено

на засіданні кафедри

Протокол № 27 від 15.06.2021 р.

Завідувач кафедри

І.П.Фоміченко /І.П.Фоміченко/

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка підприємства»

галузь знань	07 Управління та адміністрування
спеціальність	073 Менеджмент
ОПП	«Менеджмент»
освітній рівень	Перший (бакалаврський)

Факультет	Економіки і менеджменту
Розробник	К.т.н., доцент Підгора Є.О.

Краматорськ - 2021

І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мова навчання: українська.

Статус дисципліни: обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки.

Передумови вивчення навчальної дисципліни (пререквізити): знання, набуті в результаті вивчення дисциплін «Політична економія», «Мікро– та макроекономіка», «Теорія організації». З урахуванням знань дисципліни «Економіка підприємства» відбувається опанування курсом «Бухгалтерський облік».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є діяльність підприємства, методи і способи раціонального поєднання та ефективного використання всіх елементів виробничого процесу з метою щонайкращого їх використання.

Найменування показників	Галузь знань, напря́м підготовки, ступінь вищої осві́ти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна / заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС: 4,0	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)	Дисципліна циклу професійної підготовки
Змістовних модулів – 2	Спеціальність: <u>073«Менеджмент»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:
Змістових тем– 5		2-й
		Семестр
		3-й
Загальна кількість годин – 120		Лекції
Дисципліна Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,0 самостійної роботи здобувача – 5,0	Рівень вищої осві́ти: перший (бакалаврський)	15/8 год.
		Практичні
		30/4год.
		Самостійна робота
		75/108 год.
		Вид контролю: екзамен
Курсова робота – не передбачено		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання - 45/75, для заочної форми навчання – 12/108.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Економіка підприємства» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент».

Мета дисципліни «Економіка підприємства» - формування системи знань про сутність економіки підприємства, в тому числі сутності підприємства, ресурсного забезпечення, оплати праці, формування собівартості, ціноутворення, фінансово-економічних результатів та ефективності підприємства, а також набуття навичок застосування цих знань у професійній діяльності.

Завдання дисципліни: опанування навчальної дисципліни «Економіка підприємства» надає можливість володіти стійкими навичками професійно важливих компетентностей, для чого здобувачі вищої освіти повинні:

- сформувати наукове економічне мислення за умови глибокого і всебічного вивчення виробництва, обміну та споживання матеріальних благ та послуг, виявлення законів та тенденцій економічного розвитку;
- оволодіти термінологічним апаратом ресурсного забезпечення діяльності підприємства й результатів його функціонування з позицій економічного змісту та нормативно–правового визначення;
- оволодіти знаннями особливостей розвитку продуктивних сил стосовно підприємства та проявів економічних законів ринкового середовища з метою використання їх у практичній діяльності підприємства;
- бути здатними економічно обґрунтовувати та вибирати найбільш ефективний варіант проектних, технічних та господарсько-організаційних рішень на основі багатоваріантності, що приймаються на підприємстві у процесі підприємницької діяльності;
- самостійно використовувати методику аналізу фактологічного матеріалу щодо складових ресурсного потенціалу підприємства, обліку витрат, підходів щодо ціноутворення та фінансових результатів діяльності;
- сформувати навички професійної комунікації й аргументованого дискутування, усної та письмової презентації з питань особливостей започаткування та функціонування, організації та реорганізації підприємств, новачійних форм побудови бізнесу, особливостей інноваційної та інвестиційної діяльності підприємств;
- бути обізнаними щодо вміння узагальнювати та деталізувати окремі факти, явища, механізми та тенденції з метою виявлення резервів підвищення ефективності виробництва.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Економіка підприємства» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти **компетентностей**:

Компетентності відповідно до освітньо-професійної програм	
Загальні компетентності (ЗК)	Спеціальні (фахові) компетентності (СК)
ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації. СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. СК 10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації. СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Дисципліна «Економіка підприємства» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **програмних результатів навчання**:

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми
ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень. ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

Результати навчання за дисципліною та теми, завдяки вивченню яких вони формуються:

Результати навчання		Перелік тем
P1	Формування знань щодо сутності поняття підприємства як суб'єкта господарювання. Розуміння сутності основних та оборотних засобів підприємства, здатність класифікувати складові, оцінювати показники ефективності використання.	1
P2	Вміння класифікувати персонал підприємства (організацій, установ), планувати кількісний склад, оцінювати ефективність використання, розуміти підходи щодо оцінки результатів праці, формування заробітної плати.	2

P3	Здатність формувати витрати на виробництво, розуміння підходів щодо складання собівартості продукції та ціноутворення.	1, 2, 3
P4	Розуміння підходів формування фінансових результатів діяльності підприємств (організацій, установ): прибутку і рентабельності.	1, 3, 4
P5	Розуміння сутності інвестиційних ресурсів та інноваційної діяльності підприємства, вміння оцінювати ефективність функціонування підприємства.	1, 2, 5

Співвідношення результатів навчання за дисципліною із програмними результатами навчання:

<i>Результати навчання за дисципліною</i>	<i>Програмні результати навчання</i>	
	ПРН 4	ПНР 6
P 1	+	+
P 2	+	+
P 3	+	+
P 4	+	+
P 5	+	+

Співвідношення компетентностей із програмними результатами навчання

<i>Компетентності</i>	<i>Програмні результати навчання</i>	
	ПРН 4	ПРН 6
ЗК 4	+	
ЗК 8		+
ЗК 11	+	
ЗК 12	+	
СК 1	+	
СК 2		+
СК 10	+	+
СК 12	+	+

Для досягнення результатів навчання за дисципліною (Р), підготовка здобувача спрямована на опанування:

Знати:

– особливості сучасного етапу розвитку економіки, роль та значення

підприємства у рішенні перспективних і поточних задач;

- економічні основи виробництва: характеристику виробництва, матеріальної бази, кадрів;
- сутність основних економічних категорій: продуктивність праці, собівартість продукції, ціна, прибуток, рентабельність тощо;
- систему факторів, що впливають на ефективність функціонування підприємства;
- наукові основи та шляхи підвищення ефективності виробництва, економії усіх видів ресурсів;
- методи техніко-економічного обґрунтування та оптимізації наукових, технічних і організаційних рішень;

Вміти:

- проводити розрахунки щодо визначення основних техніко-економічних показників діяльності підприємства;
- розробляти окремі планово-економічні та звітні документи;
- оцінювати ефективності виробництва і використання ресурсів;
- оцінювати результати господарської діяльності;
- обирати порядок складання кошторисів підприємства та калькуляції продукції;
- обґрунтовувати ціни на продукцію підприємства на основі кошторисів та калькуляцій, а також впливу факторів зовнішнього середовища підприємства;
- приймати певні рішення щодо підвищення ефективності діяльності підприємства;
- використовувати у техніко-економічних розрахунках обчислювальну техніку.

комунікацій:

- донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду;
- зрозуміло і недвозначно доводити власні висновки, знання і пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців підприємства, здійснювати презентації, оприлюднювати результати економічних досліджень;
- дотримуватись соціальних норм і правил в процесі роботи в колективі.

автономності та відповідальності

- здобувач здатний самостійно використовувати методи, прийоми і інструменти проведення техніко-економічних розрахунків з метою підвищення ефективності функціонування підприємства;
- брати на себе відповідальність за професійний розвиток.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах									
	денна форма					заочна форма				
	ус ьо го	у тому числі				ус ьо го	у тому числі			
		л	пз	лаб	с.р		л	пз	лаб	с.р
Змістовий модуль 1. Підприємство у сучасній системі господарювання. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства										
Тема 1. Підприємство як суб’єкт господарювання. Основні та оборотні засоби підприємства.	37	4	10		23	37	2	1	-	34
Тема 2. Персонал підприємства. Продуктивність праці. Форми та системи оплати праці працівників.	23	2	6		15	23	2	1	-	20
УСЬОГО за змістовним модулем 1	60	6	16		38	60	4	2	-	54
Змістовий модуль 2. Результати та ефективність виробництва										
Тема 3. Витрати підприємства. Собівартість продукції. Ціна та ціноутворення на підприємстві	25	4	6		15	25	2	1	-	22
Тема 4. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.	16	2	4		10	16	2	1	-	13
Тема 5. Інвестиційні ресурси підприємства. Інноваційна діяльність підприємства. Ефективність діяльності підприємства	19	3	4		12	19	–	–	-	19
УСЬОГО за змістовним модулем 2	60	9	14		37	60	4	2	-	54
УСЬОГО ГОДИН	120	15	30		75	120	8	4	-	108

Л – лекції, ПЗ – практичні заняття, Лаб – лабораторні заняття, СР – самостійна робота здобувачів.

5. ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Підприємство у сучасній системі господарювання. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства

Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання. Основні та оборотні засоби підприємства

Підприємство як суб'єкт господарювання. Місія й цілі підприємства. Напрямки діяльності підприємства. Класифікація підприємств.

Сутність, класифікація та структура основних засобів. Амортизація основних засобів. Ефективність використання основних засобів.

Економічна сутність, склад та структура оборотних засобів. Показники оборотності оборотних засобів. Нормування оборотних засобів.

Тема 2. Персонал підприємства. Продуктивність праці. Форми та системи оплати праці працівників

Поняття персоналу, його класифікація. Визначення необхідної чисельності персоналу підприємства. Показники руху персоналу на підприємстві. Продуктивність праці. Сутність і принципи організації заробітної плати. Форми та системи оплати праці. Склад і структура фонду оплати праці. Мінімальна заробітна плата.

Змістовий модуль 2. Результати та ефективність виробництва.

Тема 3. Витрати підприємства. Собівартість продукції. Ціна та ціноутворення на підприємстві

Поняття витрат підприємства. Поняття собівартості продукції.

Сутність і функції ціни. Система цін і їх класифікація. Методи встановлення ціни на продукцію підприємств.

Тема 4. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства

Поняття та види прибутку підприємства. Напрями використання прибутку.

Поняття рентабельності діяльності підприємства, класифікація видів рентабельності. Поняття фінансово-економічного стану підприємства.

Тема 5. Інвестиційні ресурси підприємства. Інноваційна діяльність підприємства. Ефективність діяльності підприємства

Сутність і класифікація інвестицій, поняття капітальних вкладень. Джерела формування реальних інвестицій. Методологічні основи оцінки ефективності реальних інвестицій. Сутність і форми фінансового інвестування. Методологічні підходи щодо оцінювання фінансових інвестицій.

Загальна характеристика інноваційної діяльності та інноваційних процесів. Організаційні форми інноваційної діяльності. Інноваційна політика підприємства.

Сутнісна характеристика ефективності виробництва. Методики оцінювання ефективності діяльності підприємства. Фактори підвищення ефективності виробництва.

6. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання. Основні та оборотні засоби підприємства	4	2
2	Тема 2. Персонал підприємства. Продуктивність праці. Форми та системи оплати праці працівників.	2	2
3	Тема 3. Витрати підприємства. Собівартість продукції. Ціна та ціноутворення на підприємстві	4	2
4	Тема 4. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	2	2
5	Тема 5. Інвестиційні ресурси підприємства. Інноваційна діяльність підприємства. Ефективність діяльності підприємства	3	—
Всього годин		15	8

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема заняття	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання. Основні та оборотні засоби підприємства <i>Заняття 1</i> (практичне заняття). Склад, структура, визначення середньорічної вартості основних засобів. Показники ефективності використання основних засобів підприємства. <i>Заняття 2</i> (практичне заняття). Методи розрахунку амортизаційних відрахувань. <i>Заняття 3</i> (практичне заняття). Показники визначення ефективності використання оборотних засобів <i>Заняття 4</i> (практичне заняття). Нормування оборотних засобів. <i>Заняття 5</i> (контрольна робота). За темою 1.	2+2+2+2+2	1
2.	Тема 2. Персонал підприємства. Продуктивність праці. Форми та системи оплати праці працівників. <i>Заняття 6</i> (практичне заняття). Розрахунок чисельності персоналу. Розрахунок показників продуктивності праці.	2+2+2	1

	Заняття 7 (практичне заняття). Оплата праці. Форми і системи оплати праці працівників. Заняття 8 (контрольна робота). За темою 2.		
3.	Тема 3. Витрати підприємства. Собівартість продукції. Ціна та ціноутворення на підприємстві. Заняття 9 (практичне заняття). Складання калькуляції продукції Заняття 10 (практичне заняття). Визначення операційних витрат на виробництво. Заняття 11 (практичне заняття). Ціна та ціноутворення на підприємстві.	2+2+2	1
4.	Тема 4. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства. Заняття 12 (практичне заняття). Розрахунок основних видів прибутку діяльності підприємства Заняття 13 (практичне заняття). Розрахунок основних видів рентабельності діяльності підприємства.	2+2	1
5.	Тема 5. Інвестиційні ресурси підприємства. Інноваційна діяльність підприємства. Ефективність діяльності підприємства. Заняття 14 (семінар). Інвестиційні ресурси підприємства. Інноваційна діяльність підприємства. Ефективність діяльності підприємства. Заняття 15 (контрольна робота). За темами 3 - 5.	2+2	—
Всього годин		30	4

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання. Основні та оборотні засоби підприємства	23	34
2	Тема 2. Персонал підприємства. Продуктивність праці. Форми та системи оплати праці працівників.	15	20
3	Тема 3. Витрати підприємства. Собівартість продукції. Ціна та ціноутворення на підприємстві	15	22
4	Тема 4. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	10	13
5	Тема 5. Інвестиційні ресурси підприємства. Інноваційна діяльність підприємства. Ефективність діяльності підприємства	12	19
Всього годин		75	108

9. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Класифікація підприємств та їх об'єднань.
2. Порядок створення нового підприємства (господарського товариства).
3. Показники обсягу продукції (послуг).

4. Якість і конкурентоспроможність продукції.
5. Прогнозування та планування розвитку підприємства.
6. Оцінка основних засобів підприємства.
7. Знос основних засобів і форми його усунення.
8. Напрями підвищення ефективності використання основних засобів.
9. Поняття нематеріальних активів підприємства.
10. Виробнича потужність підприємства.
11. Матеріально–технічне забезпечення виробництва.
12. Фактори росту продуктивності праці.
13. Кадрова політика підприємства.
14. Методи обліку та калькулювання собівартості продукції.
15. Система управління витратами.
16. Оцінювання ефективності інвестицій на підприємстві.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи

Оцінювання проводять за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії і методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядають;
- 4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, вирішенні завдань, проведенні розрахунків при виконанні завдань;
- 5) логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації і робити висновки.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти контролюється протягом семестру. При оцінюванні практичних завдань і самостійної роботи увагу приділяють також їх якості і самостійності.

Самостійна робота оцінюється за такими критеріями:

- 1) самостійність виконання;
- 2) логічність і послідовність викладання матеріалу;
- 3) повнота розкриття теми;
- 4) використання й аналіз додаткових літературних джерел;
- 5) наявність конкретних пропозицій;
- 6) якість оформлення.

10. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Наведіть визначення поняття «підприємство». Що розуміється під публічним акціонерним товариством й приватним акціонерним товариством?
2. Наведіть визначення поняття «підприємство». Що розуміється під публічним акціонерним товариством й товариством з обмеженою відповідальністю?

3. Наведіть визначення «основних засобів підприємства». Наведіть формули коефіцієнтів екстенсивного, інтенсивного використання основних засобів, коефіцієнту змінності.
4. Наведіть визначення «основні засоби підприємства». Розкрийте класифікацію основних засобів з точки зору різних підходів.
5. Наведіть визначення «основних засобів підприємства». Розкрийте поняття амортизації основних засобів. Розкрийте сутність одного з методів нарахування амортизації: метод зменшення залишкової вартості.
6. Наведіть визначення «основних засобів підприємства». Розкрийте поняття амортизації основних засобів. Розкрийте сутність одного з методів нарахування амортизації: метод прискореного зменшення залишкової вартості.
7. Наведіть визначення «основних засобів підприємства». Розкрийте поняття амортизації основних засобів. Розкрийте сутність одного з методів нарахування амортизації: прямолінійний метод.
8. Наведіть визначення основних засобів підприємства. Які існують види обліку основних засобів? Вартісна оцінка основних засобів: первісна, переоцінена, залишкова, ліквідаційна.
9. Наведіть визначення основних засобів підприємства. Які існують види обліку основних засобів? Як розраховується середньорічна вартість основних засобів?
10. Наведіть визначення поняття «основні засоби підприємства» й наведіть класифікацію основних засобів підприємства.
11. Наведіть визначення й формули понять «фондовіддача, фондомісткість продукції, фондоозброєння праці».
12. Що таке основні засоби підприємства? Які показники ефективності використання основних засобів Ви знаєте?
13. Наведіть визначення поняття «оборотні засоби підприємства» й наведіть класифікацію оборотних засобів підприємства.
14. Наведіть визначення поняття «оборотні засоби підприємства». Наведіть склад оборотних засобів. Що таке кругообіг оборотних засобів, його економічний зміст.
15. Наведіть визначення поняття оборотні засоби підприємства. Наведіть склад оборотних засобів. Що таке дебіторська, кредиторська заборгованість, незавершене виробництво й витрати майбутніх періодів?
16. Наведіть визначення поняття оборотні засоби підприємства. Наведіть формулу нормативу оборотних засобів у виробничих запасах. Складові норми запасу матеріальних ресурсів в днях.
17. Наведіть визначення поняття оборотні засоби підприємства. Наведіть формулу нормативу оборотних засобів у незавершеному виробництві. Економічний зміст і формули коефіцієнта нарощування витрат.
18. Наведіть визначення поняття оборотні засоби підприємства. Наведіть формулу нормативу оборотних засобів у запасах готової продукції. Які

фактори впливають на показник тривалості норми наявності готової продукції на складі підприємства.

19. Наведіть визначення й формули понять «коефіцієнт обороту оборотних засобів, тривалість одного обороту». Наведіть формули абсолютної й відносної зміни оборотних засобів.

20. Що таке оборотні засоби підприємства? Які показники ефективності використання оборотних засобів Ви знаєте?

21. Наведіть визначення персоналу підприємства. Наведіть класифікацію трудових ресурсів підприємства. Як формується номінальний та ефективний фонд робочого часу одного працівника?

22. Наведіть визначення персоналу підприємства. Які категорії персоналу Ви знаєте? Які показники ефективності використання персоналу Ви знаєте?

23. Наведіть визначення персоналу підприємства. Наведіть класифікацію трудових ресурсів підприємства. Поняття професії, спеціальності. Кваліфікація робітників.

24. Наведіть визначення персоналу підприємства. Наведіть класифікацію трудових ресурсів підприємства. Наведіть формули для розрахунку середньооблікової й явочної чисельності персоналу.

25. Розкрийте сутність відрядної системи оплати праці. Охарактеризуйте основні види відрядної системи оплати праці.

26. Розкрийте сутність почасової заробітної плати. Охарактеризуйте основні види почасової системи оплати праці.

27. Наведіть визначення поняття «продуктивність праці». Наведіть формулу розрахунку середньорічної, середньоденної й середньогодинної продуктивності праці.

28. Наведіть визначення заробітної плати. Що таке фонд оплати праці, його складові. Що таке основна й додаткова заробітні плати?

29. Що являє собою основна і додаткова заробітна плата? Що включають інші заохочувальні та компенсаційні виплати?

30. Розкрийте поняття фонду оплати праці.

31. Що таке продуктивність праці, наведіть формули для її розрахунку. Які фактори зростання продуктивності праці Ви знаєте?

32. Наведіть визначення поняття «витрати підприємства». Розкрийте склад статей витрат підприємства.

33. Наведіть визначення витрат підприємства. Перерахуйте п'ять економічних елементів витрат. Розкрийте сутність кожного з них.

34. Наведіть визначення витрат підприємства. Перерахуйте п'ять економічних елементів витрат. Що таке змінні й постійні витрати, наведіть приклади.

35. Перерахуйте калькуляційні статті витрат. Що таке загальновиробничі витрати, розкрийте складові загальновиробничих витрат.

36. Поняття витрат підприємства. Формування кошторису витрат за економічними елементами.

37. Наведіть визначення поняття «собівартість продукції». Розкрийте склад

статей собівартості продукції й особливості формування статей.

38. Наведіть складові калькуляції собівартості продукції. Що таке постійні й змінні витрати; прямі й непрямі?

39. Перерахуйте калькуляційні статті витрат. Що таке загальновиробничі витрати, розкрийте складові загальновиробничих витрат.

40. Поняття собівартості продукції. Формування калькуляції собівартості одиниці продукції.

41. Формування калькуляції собівартості одиниці продукції. Поняття виробничої собівартості й собівартості реалізованої продукції.

42. Що таке операційні витрати підприємства? Розкрийте склад адміністративних витрат й витрат на збут?

43. Наведіть визначення поняття «ціна». Розкрийте механізм формування роздрібної ціни.

44. Наведіть визначення поняття «прибуток». Наведіть формулу фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування. Розкрийте складові фінансового результату від фінансової діяльності, від участі в капіталі й від іншої звичайної діяльності.

45. Наведіть визначення поняття «рентабельність». Наведіть формули рентабельності продукції, загальної рентабельності, рентабельності продажів.

46. Як ви розумієте поняття «фінансовий результат діяльності підприємства»? Що таке рентабельність діяльності підприємства? Наведіть формули валового прибутку й рентабельності продукції.

47. Як Ви розумієте поняття «фінансовий результат діяльності підприємства»? Як розрахувати валовий прибуток? Що таке виручка (дохід) від реалізації продукції, як розраховується. Що таке чистий дохід від реалізації продукції, як розраховується. Наведіть формулу розрахунку собівартості реалізованої продукції.

48. Що таке валовий прибуток й чистий прибуток?

49. Розкрийте поняття інвестиційних ресурсів підприємства.

50. Розкрийте поняття ефективності функціонування підприємства.

51. Розкрийте поняття інноваційної діяльності та інноваційних процесів підприємства.

52. Наведіть методи оцінки ефективності інвестиційних проєктів.

53. Наведіть методики оцінювання ефективності діяльності підприємства.

54. Розкрийте підходи щодо підвищення ефективності виробництва.

11. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Протягом семестру здобувачі вищої освіти денної форми навчання паралельно з аудиторними лекційними і практичними заняттями виконують індивідуальні завдання у вигляді реферату за означеними у таблиці й Додатку А темами, або підготовки (з наступною публікацією) тез доповідей до наукової конференції / семінару та/або наукової статті.

Таблиця

Теми та види індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми або тем, з яких виконується індивідуальне завдання	Назва і вид індивідуального завдання
1	Підприємство як суб'єкт господарювання. Основні та оборотні засоби підприємства. Персонал підприємства. Продуктивність праці. Форми та системи оплати праці працівників. Витрати підприємства. Собівартість продукції. Ціна та ціноутворення на підприємстві. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства. Інвестиційні ресурси підприємства. Інноваційна діяльність підприємства. Ефективність діяльності підприємства.	Творче завдання – підготовка реферату за обраною темою (Додаток А)

Індивідуальні завдання виконуються в рамках самостійної роботи здобувача з обов'язковими консультаціями викладача та оцінюються балами до загальної оцінки знань здобувачів.

12. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

(«Положення про організацію освітнього процесу в ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 26.09.2019 р. протокол №2; «Положення про навчальний дистанційний курс і організацію навчального процесу за заочною (заочно-дистанційною) формою в системі Moodle DDMA у ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 23.06.2017 р. протокол №6).

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні методи навчання:

МН 1 - пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі методи, методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (*пояснення, розповідь, лекція, бесіда, робота з підручником; ілюстрування, демонстрування, практичні і дослідні роботи*);

МН 2 - методи стимулювання навчальної діяльності (*навчальна дискусія, забезпечення успіху в навчанні, створення ситуації інтересу у*

процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід студента; стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні);

МН 3 - методи контролю і самоконтролю у навчанні (*усний, письмовий, тестовий, графічний, програмований, самоконтроль і самооцінка*);

МН 4 - практичні методи навчання (*практичні роботи*);

МН 5 - самостійна робота з вивченням оприлюднених у системі Moodle електронних матеріалів з можливістю проведення консультацій.

МН 6 - виконання індивідуальних домашніх завдань.

13. МЕТОДИ, КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ОЦІНЮВАННЯ

(«Положення про організацію освітнього процесу в ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 26.09.2019 р. протокол №2; «Положення про навчальний дистанційний курс і організацію навчального процесу за заочною (заочно-дистанційною) формою в системі Moodle DDMA у ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 23.06.2017 р. протокол №6).

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні методи оцінювання:

МО 1. Попереднє (вхідне) оцінювання знань (письмовий метод або тестування).

МО 2. Поточне оцінювання (письмовий метод або тестування на лекційних та практичних заняттях та/або у системі Moodle, виконання модульних контрольних робіт, виконання індивідуальних завдань, рефератів, презентацій).

МО 3. Тематичне або періодичне оцінювання (письмовий метод на практичних заняттях, усне опитування або тестування на практичних заняттях та/або у системі Moodle).

МО 5. Підсумкове (семестрове) оцінювання, зокрема: екзамен (письмовий метод або тестування, зокрема у системі Moodle).

Передбачається використання модульно-рейтингової системи оцінювання знань. Основною формою контролю знань здобувачів в кредитно-модульній системі є складання здобувачами всіх запланованих модулів. Формою контролю є накопичувальна система. Складання модуля передбачає виконання здобувачем комплексу заходів, передбачених семестровим графіком освітнього процесу та контролю знань здобувачів, затверджених деканом факультету.

**Графік освітнього процесу та оцінювання знань
з дисципліни для денної форми навчання**

Вид навчальних занять або контролю	Розподіл між учбовими тижнями															Вид підсумкового семестрового контролю
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	ЕКЗАМЕН
Лекції	2		2		2		2		2		2		2		2	
Практичні заняття	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Сам. робота	5	5	5	5	3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	7	
Консультації (К)				К			К				К			К		
Поточний контроль	ВК			УО			УО				УО		УО	УО		
Модулі				М1								М2				
Контроль по модулю (КР)					КР1		КР1								КР3	
Контроль самостійної роботи							ЗСР	ЗСР					ЗСР	ЗСР	ЗСР	

ВК – вхідний контроль; УО – поточне усне опитування; КР – письмова контрольна робота; ЗСР – захист самостійної роботи (реферат, тези доповіді, стаття); К – консультація.

**Система оцінювання знань здобувачів у 3 навчальному семестрі
для денної форми навчання**

СИСТЕМА ОЦІНКИ					
Склад модулів		Сума балів	ECST	Оцінка	Рівень компетентності
Форми та методи контролю	Рейтингова оцінка, бали	90 - 100	A	відмінно	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни. Власні пропозиції здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, набуті при самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка вивчається.
Усне опитування на практичних заняттях	10	81 - 89	B	добре	Достатній Забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни
		75 - 80	C		Достатній Конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.
Реферат (тези доповідей, стаття), як результат самостійної роботи здобувача	10	65 - 74	D	задовільно	Середній Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни
		55 - 64	E		Середній Є мінімально допустимим у всіх складових навчальної програми з дисципліни
		30 - 54	FX	незадовільно	Низький Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни
Модульна контрольна робота № 1,2,3	30+20+30	0 - 29	F		Незадовільний Здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни
Підсумковий екзамен	100				
Силабус за змістом повністю відповідає робочій програмі навчальної дисципліни					

З метою формування та реалізації індивідуальної траєкторії навчання здобувача визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, здійснюється шляхом оцінювання в межах певного контрольного заходу у відповідності до Положення про порядок визнання в Донбаській державній машинобудівній академії результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

**Система оцінювання знань здобувачів
заочної форми навчання**

Форма контролю	Кіл-ть балів		Стислий зміст контрольної точки	Характеристика критеріїв досягнення результатів навчання для отримання максимальної кількості балів
	<i>max</i>	<i>min</i>		
1. Підсумкова тестова контрольна робота	100	55	Підсумкова тестова контрольна робота складається із 20-ти тестів за темами Т1-Т5, обраних у випадковому порядку, та виконується здобувачем індивідуально в системі Moodle DDMA	Здобувач виконав тестові завдання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Усього за підсумкову тестову контрольну роботу	100	55	Ваговий коефіцієнт за підсумкову тестову контрольну роботу – 0,4	
2. Екзамен	100	55	Підсумковий екзамен складається із тестових та аналітично-розрахункових завдань, обраних у випадковому порядку за темами Т1-Т5, та виконується здобувачем індивідуально в системі Moodle DDMA	Здобувач виконав тестові та аналітично-розрахункові завдання та навів аргументовані відповіді, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Усього за екзамен	100	55	Ваговий коефіцієнт за підсумкову екзаменаційну роботу – 0,6	
Всього	100	55	Здобувач виконав тестові та аналітично-розрахункові завдання та навів аргументовані відповіді, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни	

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за запланованими результатами навчання навчальної дисципліни.

14. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мультимедійний проектор, маркерна дошка і екран.

Система дистанційного навчання і контролю Moodle –
<http://moodle.dgma.donetsk.ua/course/view.php?id=489>

15. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник К. Вид-во «Кондор», 2016. 378 с. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/12571/1/ЕП-ПІДРУЧНИК.файл.pdf>.

2. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: навчальний посібник. К. ЦНЛ, 2010. 488 с.

3. Економіка виробничого підприємництва: навчальний посібник. За заг.ред. Й.М.Петровича. К. Знання, 2008. 580 с.

4. Економіка підприємства: підручник. За заг. та наук. ред. Г.О. Швиданенко. К. КНЕУ, 2009. 816 с.

5. Рекова Н.Ю., Підгора Є.О., Ровенська В.В., Рижиков В.С., Латишева О.В., Єрфорт І.Ю, Гітіс Т.П., Смирнова І.І., Касьянюк С.В. Економіка підприємства: навчальний посібник. Краматорськ: ДДМА, 2021. 248 с. URL: [http://www.dgma.donetsk.ua/docs/kafedry/ep/metod-k/Економіка%20підприємства_Підгора_2%20\(2\).pdf](http://www.dgma.donetsk.ua/docs/kafedry/ep/metod-k/Економіка%20підприємства_Підгора_2%20(2).pdf).

6. Чорна М.В., Кушнір Т.Б., Смірнова П.В., Бугріменко Р.М., Михайлова О.В. Економіка підприємства: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка», ступінь підготовки бакалавр, для денної та заочної форм навчання. Харків. ХДУХТ, 2017. 200 с. URL: <http://elib.hduht.edu.ua/handle/123456789/2350>.

Допоміжна

7. Гринчуцький В. І., Карапетян Е. Т., Погрішук Б. В. Економіка підприємства: навч. посіб. 2-е вид., перероб. і доп. Київ. ЦУЛ, 2012. 304 с.

8. Іванова О.А.,Пеліхов Є.Ф., Сумець О.М. Економіка сучасного підприємства: навч. посіб. Харків. Вид-во НУА, 2017. 312 с. URL: <http://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/handle/123456789/1718>.

9. Калініченко О. В., Плотник О. Д. Економіка підприємства. Практикум: навч. посіб. Київ. Кондор, 2012. 600 с.

10. Кузнєцова Т.В., Гарнага О.М.,Лесняк О.Ю.,Шебуня В.Д. Економіка підприємства: навч. посіб. За заг. ред. Т. В. Кузнєцовой. Рівне. НУВГП, 2013. 343 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/6165>.

11. Лойко В.В., Макаровська Т.П. Економіка підприємства: навч. посібник. К. КНУТД, 2015. 267 с. URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22363>.

12. Мельник Л. Г. Економіка підприємства: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Суми. Університетська книга, 2012. 863 с.

Електронні ресурси з дисципліни

1. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL:
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Офіційний сайт законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

Додаток А

Теми індивідуальних завдань

- 1) Малий бізнес в Україні. проблеми його розвитку і підтримка.
- 2) Види підприємств за правовим статусом та формою господарювання в Україні та їх специфіка згідно з законодавчою практикою.
- 3) Критерії віднесення підприємств до малих середніх та великих у вітчизняній і світовій практиці, їх вплив на розвиток сектора малого та середнього підприємництва.
- 4) Роль об'єднання підприємств для підвищення їх конкурентоспроможності, форми та види об'єднань підприємств.
- 5) Підходи до оцінки макро- та мікро середовища підприємства.
- 6) Аналіз зовнішнього середовища як початковий етап формування стратегії діяльності підприємства.
- 7) Тенденції розвитку зовнішнього середовища підприємства.
- 8) Державне економічне регулювання діяльності підприємства.
- 9) Виробнича інфраструктура підприємства та шляхи її удосконалення.
- 10) Особливості формування організаційних структур управління новостворюваних підприємств.
- 11) Маркетингова діяльність і формування програми випуску продукції.
- 12) Стратегія і тактика маркетингового дослідження ринку функціонування підприємства.
- 13) Державні органи економічного регулювання та їх вплив на діяльність суб'єктів господарювання.
- 14) Роль держави в економічному зростанні.
- 15) Методи прогнозування розвитку господарюючих суб'єктів.
- 16) Класифікація персоналу підприємства різних сфер економіки.
- 17) Обґрунтування планової чисельності працівників підприємства.
- 18) Шляхи підвищення кваліфікації персоналу.
- 19) Система управління персоналом на підприємстві.
- 20) Ефективність праці: проблеми виміру і зростання.
- 21) Резерви і фактори підвищення продуктивності праці на підприємстві.
- 22) Побудова системи мотивації праці на підприємстві
- 23) Розвиток тарифної системи оплати праці.
- 24) Розширення досвіду участі робітників у прибутках (доходах) і власності підприємств.
- 25) Капітал підприємства: сутність, види, джерела формування.
- 26) Амортизаційна політика підприємства.
- 27) Система показників ефективності використання основних засобів підприємства.

28) Значення і шляхи покращення використання основних засобів підприємства.

29) Структура обігових засобів великих промислових і торгівельних підприємств.

30) Визначення шляхів підвищення ефективності використання обігових засобів підприємства.

31) Нормування обігових засобів промислового підприємства.

32) Нормування обігових засобів торговельного підприємства.

33) Інтелектуальна власність в Україні: права автора, організації, держави.

34) Інвестиційні та інтелектуальні інвестиції у складі реальних інвестицій.

35) Роль фінансових інвестицій в економічному зростанні.

36) Лізінг як форма оновлення технічної бази виробництва.

37) Види, принципи та типи організації виробничого процесу підприємства.

38) Роль методу організації виробництва у забезпеченні ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства та конкурентоспроможності його продукції.

39) Конкурентоспроможність продукції: сутнісна характеристика, оцінка, способи забезпечення.

40) Напрями забезпечення якості продукції на підприємстві.

41) Оцінка конкурентоспроможності продукції.

42) Методи визначення конкурентоспроможності продукції.

43) Витрати виробництва, їх економічна сутність і класифікація.

44) Методика складання кошторису витрат на виробництво продукції.

45) Особливості застосування різних методів калькулювання продукції

46) Шляхи зниження собівартості продукції.

47) Повна класифікація видів цін на продукцію

48) Застосування різних методів ціноутворення для досягнення конкурентних переваг.

49) Ринкові методи ціноутворення.

50) Методи планування фінансових результатів діяльності підприємства.

51) Методика аналізу фінансово-економічного стану підприємства.

52) Тенденції розвитку ефективності діяльності підприємства.

53) Показники та ефективність реструктуризації суб'єктів господарювання.

54) Економічна безпека як складова частина антикризової політики підприємства.

55) Економічна криза підприємства та шляхи виходу з кризового стану.